

ĐỀ CHÍNH THỨC

Câu 1 (4,0 điểm)

- a. Mùa là gì? Nguyên nhân sinh ra mùa.
b. Nêu đặc điểm các mùa trong năm ở Bán cầu Bắc.

Câu 2 (4,0 điểm)

So sánh gia tăng dân số tự nhiên và gia tăng dân số cơ học.

Câu 3 (4,0 điểm)

Phân tích tác động của đô thị hóa đến kinh tế, xã hội và môi trường ở các nước đang phát triển.

Câu 4 (4,0 điểm)

Cho bảng số liệu sau:

TỔNG SỐ DÂN VÀ SỐ DÂN THÀNH THỊ Ở VIỆT NAM

(Đơn vị: Nghìn người)

Năm	2015	2017	2019	2021	2023
Tổng số dân	92 228	94 286	96 484	98 504	100 309
Số dân thành thị	30 881	31 928	33 816	36 563	38 248

- a. Tính tỉ lệ dân thành thị nước ta giai đoạn 2015 – 2023.
b. Vẽ biểu đồ thích hợp thể hiện tổng số dân, số dân thành thị và tỉ lệ dân thành thị ở nước ta giai đoạn 2015 – 2023.
c. Nhận xét sự biến động về tình hình dân số ở nước ta giai đoạn 2015 – 2023.

Câu 5 (4,0 điểm)

Dựa vào đoạn thông tin sau: Hãy chứng minh rằng “Rừng Amazon có ảnh hưởng tích cực đến môi trường và khí hậu trên phạm vi toàn cầu”?

Rừng Amazon trải dài trên phần lớn lưu vực sông Amazon ở Nam Mỹ, là một trong những hệ sinh thái rừng nhiệt đới lớn nhất và đa dạng sinh học nhất trên thế giới. Được mệnh danh là "lá phổi xanh của Trái Đất", rừng Amazon đóng vai trò quan trọng trong việc điều hòa khí hậu toàn cầu bằng cách hấp thụ khí CO₂ và sản xuất oxy.

Trong thế kỷ qua, nạn phá rừng do sự phát triển của hoạt động nông nghiệp, chăn nuôi gia súc, khai thác gỗ, khai mỏ và đô thị hóa đã khiến "lá phổi xanh" của Trái đất này mất đi khoảng 20% diện tích.

Rừng Amazon cũng là nơi tập trung sự đa dạng sinh học đặc biệt: gần 16.000 loài cây, cũng như 10% các loài thực vật và động vật có xương sống được biết đến. Một chức năng quan trọng khác là rừng đóng góp đáng kể vào việc điều hòa khí hậu và thủy văn ở phần lớn Nam Mỹ. Chính khu rừng này là nơi tạo ra một nửa lượng mưa mà nó nhận được thông qua sự thoát hơi nước,

một cơ chế giúp cây giải phóng độ ẩm dưới dạng hơi nước. Khi lượng mưa đến từ Đại Tây Dương, rừng sẽ “tái tuần hoàn” nó tới năm hoặc sáu lần, do vậy lượng mưa này sẽ được đến những vùng xa xôi nhất của khu rừng về phía Tây. Nói rộng hơn, rừng Amazon còn góp phần vào cơ chế mưa của toàn bộ tiểu lục địa.

(Nguồn: Vtv.vn)

- HẾT -

(Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm)

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

ĐÁP ÁN ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI CẤP TRƯỜNG MÔN ĐỊA LÝ KHỐI 11

Câu	Nội dung	Điểm
1	a. Mùa là gì? Nguyên nhân sinh ra mùa.	4,0
	- Là một khoảng thời gian trong năm có những đặc điểm khác nhau về thời tiết và khí hậu.	1,0
	- Do trục Trái Đất nghiêng với mặt phẳng quỹ đạo của Trái Đất và không đổi phương trong không gian, nên có thời kì BCB ngã về phía Mặt Trời, có thời kì BCN ngã về phía Mặt Trời làm cho giờ chiếu sáng và sự thu nhận Bức xạ Mặt Trời khác nhau.	1,0
	b. Nêu đặc điểm các mùa trong năm ở Bán cầu Bắc.	0,5
	- Mùa Xuân từ 21/3 đến 22/6: tiết trời ấm áp vì Mặt Trời bắt đầu di chuyển biểu kiến lên chí tuyến Bắc, nhiệt độ tăng dần nhưng vì mới bắt đầu nên chưa tích lũy nhiều nên nhiệt độ chưa cao.	0,5
	- Mùa Hạ từ 22/6 đến 23/9: thời tiết nóng bức vì góc nhập xạ lớn, nhiệt lượng được tích lũy nhiều	0,5
- Mùa Thu từ 23/9 đến 22/12: thời tiết mát mẻ tuy góc nhập xạ giảm nhưng còn lượng nhiệt dự trữ trong mùa hạ	0,5	
- Mùa Đông từ 22/12 đến 21/3: tiết trời lạnh lẽo vì góc nhập xạ nhỏ, mặt đất đã tiêu hao hết lượng nhiệt dự trữ	0,5	
2	So sánh gia tăng dân số tự nhiên và gia tăng dân số cơ học.	4,0
	a) Giống nhau.	0,5đ/ý
	- Đều là quá trình biến đổi dân số trong những khoảng thời gian nhất định.	
	- Ảnh hưởng đến dân số của các quốc gia và các khu vực.	
b) Khác nhau:	1,5	
- Gia tăng dân số tự nhiên		
+ Định nghĩa: Là sự gia tăng dân số do sự chênh lệch giữa số người sinh ra và số người chết đi trong một khoảng thời gian nhất định và trên một lãnh thổ nhất định.		
+ Cách tính: Tỉ suất sinh thô - Tỉ suất tử thô. Đơn vị: %.		
+ Nhân tố tác động: Tỉ suất sinh và tỉ suất tử.		
+ Ý nghĩa: Ảnh hưởng đến tình hình biến động dân số và được coi là động lực phát triển dân số. Tác động thường xuyên đến sự biến động dân số thế giới.		
- Gia tăng dân số cơ học	1,5	
+ Định nghĩa: Là sự gia tăng dân số do sự chênh lệch giữa số người xuất cư (những người rời khỏi nơi cư trú) và số người nhập cư (những người đến nơi cư trú mới).		
+ Cách tính: Số người xuất cư - Số người nhập cư. Đơn vị: %.		
+ Nhân tố tác động: kinh tế - xã hội (trình độ phát triển kinh tế, mức		

	sống, việc làm, thu nhập...); điều kiện tự nhiên, chuyển cư... + Ý nghĩa: Không ảnh hưởng đến vấn đề biến động số dân của toàn thế giới nhưng có ý nghĩa quan trọng với dân số từng quốc gia, từng khu vực (làm thay đổi số lượng dân cư, cơ cấu tuổi, cơ cấu giới, các hiện tượng kinh tế - xã hội). Tác động không thường xuyên đến sự biến động dân số.												
3	Phân tích tác động của đô thị hóa đến kinh tế, xã hội và môi trường ở các nước đang phát triển.	4,0											
	- Đến phát triển kinh tế: Đô thị hóa góp phần đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế, chuyển dịch cơ cấu kinh tế và tăng GDP.	1,0											
	- Đến xã hội: Đô thị hóa góp phần thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu lao động, làm thay đổi sự phân bố dân cư và lao động; thay đổi các quá trình sinh, tử và hôn nhân ở các đô thị...	1,0											
	- Đến môi trường: Đô thị hóa nếu không xuất phát từ công nghiệp hóa, không phù hợp, cân đối với quá trình công nghiệp hóa, thì việc chuyển cư ồ ạt từ nông thôn ra thành phố sẽ làm cho nông thôn mất đi một phần nhân lực. Trong khi đó, nạn thất nghiệp, thiếu việc làm, nghèo nàn ở thành phố ngày càng phát triển, điều kiện sinh hoạt ngày càng thiếu thốn, môi trường bị ô nhiễm nghiêm trọng, từ đó dẫn đến nhiều hiện tượng tiêu cực trong đời sống kinh tế – xã hội.	2,0											
4	a. Tính tỉ lệ dân thành thị nước ta giai đoạn 2015 – 2023. Tỉ lệ dân thành thị = Số dân thành thị/tổng số dân X 100 <i>(Đơn vị: %)</i>	1,0											
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Năm</th> <th>2015</th> <th>2017</th> <th>2019</th> <th>2021</th> <th>2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tỉ lệ dân thành thị</td> <td>33,48</td> <td>33,86</td> <td>35,05</td> <td>37,12</td> <td>38,13</td> </tr> </tbody> </table>		Năm	2015	2017	2019	2021	2023	Tỉ lệ dân thành thị	33,48	33,86	35,05	37,12
	Năm	2015	2017	2019	2021	2023							
Tỉ lệ dân thành thị	33,48	33,86	35,05	37,12	38,13								
b. Vẽ biểu đồ - Vẽ biểu đồ kết hợp, trong đó gồm: cột chồng (tổng số dân và số dân thành thị) và đường (tỉ lệ dân thành thị). Dạng khác không có điểm. <i>Yêu cầu: chính xác, thẩm mỹ, có chú giải, tên biểu đồ rõ ràng. Sai hoặc thiếu (tên biểu đồ, số liệu, ghi chú, khoảng cách năm, tỉ lệ trên trục, ...) tùy lỗi trừ 0,25 đến 0,5 điểm/lỗi.</i>	2,0												
c. Nhận xét sự biến động về tình hình dân số ở nước ta giai đoạn 2015 – 2023. - Dân số nước ta tăng liên tục qua các năm (<i>dẫn chứng</i>). - Số dân thành thị tăng nhanh (<i>dẫn chứng</i>), tỉ lệ dân thành thị tăng nhanh (<i>dẫn chứng</i>).	1,0												
5	Hãy chứng minh rằng “Rừng Amazon có ảnh hưởng tích cực đến môi trường và khí hậu trên phạm vi toàn cầu”?	4,0											
	- Rừng Amazon đóng vai trò quan trọng trong việc điều hòa khí hậu toàn cầu bằng cách hấp thụ khí CO ₂ và sản xuất oxy.	0,5											
	- Rừng Amazon cũng là nơi tập trung sự đa dạng sinh học đặc biệt: gần 16.000 loài cây, cũng như 10% các loài thực vật và động vật có xương sống được biết đến.	1,0											

	<p>- Một chức năng quan trọng khác là rừng đóng góp đáng kể vào việc điều hòa khí hậu và thủy văn ở phần lớn Nam Mỹ. Chính khu rừng này là nơi tạo ra một nửa lượng mưa mà nó nhận được thông qua sự thoát hơi nước, một cơ chế giúp cây giải phóng độ ẩm dưới dạng hơi nước.</p>	1,0
	<p>- Khi lượng mưa đến từ Đại Tây Dương, rừng sẽ “tái tuần hoàn” nó tới năm hoặc sáu lần, do vậy lượng mưa này sẽ được đến những vùng xa xôi nhất của khu rừng về phía Tây. Nói rộng hơn, rừng Amazon còn góp phần vào cơ chế mưa của toàn bộ tiểu lục địa.</p> <p>- <i>Học sinh chứng minh được vai trò của rừng và đề xuất biện pháp bảo vệ rừng Amazon theo cách diễn đạt khác vẫn được điểm.</i></p>	1,5

---HẾT---